

İç Göç Deneyimi, Yerleşim Yeri, Cinsiyet ve Eğitim Düzeyi Açısından Algılanan Anababalık

MAKALE TÜRÜ	Başvuru Tarihi	Kabul Tarihi	Yayın Tarihi
Araştırma Makalesi	08.03.2019	02.10.2019	04.10.2019

Eylem Gökçe Cengiz Türk ¹
Ankara Üniversitesi

Öz

Anababalığın algılanışı pek çok kültürel ve bağlamsal değişkenden etkilenmektedir. Bu araştırmada genç yetişkinlerin kendi anne ve babalarına yönelik algıları göç deneyimi, kalıcı yerleşim yerinin niteliği, cinsiyet ve anababa eğitim düzeyi açısından incelenmiştir. 308 üniversite öğrencisi ile yürütülen araştırmada Ergen Aile Süreci Ölçeği ve Psikolojik Kontrol Ölçeği kullanılmıştır. Araştırmanın bulguları genel olarak psikolojik kontrol ile destek ve yakınlık arasında negatif ilişki olduğunu, babadan algılanan psikolojik kontrolün göç, cinsiyet ve baba eğitim düzeyine göre farklılaştığını ancak anneden algılanan psikolojik kontrol ve desteğin farklılaşmadığını göstermektedir. İzlemede ise cinsiyete dayalı farklılıklar bulunmaktadır. Algılanan psikolojik kontrol, davranışsal kontrol (izleme) ve yakınlık, kalıcı yerin niteliğine göre farklılaşmaktadır. Sonuçlar kültürel bir gösterge olarak ele alınmış ve aile değişim modeli çerçevesinde değerlendirilmiştir.

Anahtar sözcükler: İç göç, anababalık, psikolojik kontrol, yerleşim yeri, cinsiyet, eğitim, aile değişim modeli.

¹*Sorumlu Yazar:* Dr. Öğr. Üyesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Eğitim Psikolojisi Anabilim Dalı, E-posta: eturk@ankara.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0003-4132-7811>

Çocuk yetiştirmede genel eğilimleri yansıtan anababalık davranışlarını ve bu davranışların çocuklar tarafından nasıl algılandığını etkileyen etmenler arasında kültür ve bağlam önemli bir yer tutmaktadır. Araştırmalar anababalık davranışının ailenin sosyal sınıfına (Georgas, Berry, van de Vijver, Kağitçibasi ve Poortinga, 2006), sosyo ekonomik düzeyine (Erkan ve Toran, 2004; Hoff, Lausen ve Tardif, 2002), içinde yer aldığı kültüre (Abubakar, Van de Vijver, Suryani, Handayani ve Pandia, 2015; Dwairy ve Achoui, 2010; Güngör, 2008) göre farklılaştığını göstermektedir. Buradan hareketle araştırmada genç yetişkinlerin kendi anababalarına yönelik algıları ile ilişkili bağlamsal değişkenlere odaklanılmaktadır. Buna göre katılımcının anne babasının göç edip etmediği, şu anda ikamet ettikleri bölgenin gelişmişlik düzeyi, anababanın eğitim düzeyi ve katılımcının cinsiyeti, anababalık davranışlarının algılanması ile ilişkili olabilecek önemli bağlamsal değişkenler olarak ele alınmıştır. Bu değişkenlerin etkileşimi değerlendirilirken Kağıtçıbaşı'nın farklı aile modellerini bağlam ve değişimi vurgulayarak açıklayan Aile Değişim Modelinden yararlanılmıştır. Model, sosyo ekonomik ve kültürel bağlamlara göre farklı işleyen üç aile sistemi betimlemektedir. Bu üç sistem bireyci kültürlere özgü bağımsızlık modeli ile toplulukçu kültürlere özgü bağımlılık modeli ve psikolojik / duygusal bağlı modelden oluşmaktadır. Toplulukçu bir kültüre sahip olan Türkiye'de aileler bağımsızlık modelinden çok son iki model içerisinde yer almaktadır. Georgas ve diğ. (2006) de belirttiği gibi Türkiye'de kırsal bölgelerde geleneksel aile modelleri görülürken, orta sınıf kentli ailelerde modern ve geleneksel değerler bir arada ortaya çıkmaktadır. Bu farklılaşma nedeniyle anababalıkta göç ve diğer bağlamsal değişkenleri Aile Değişim Modeli çerçevesinden ele almanın güçlü bir kuramsal çerçeve sağlayacağı düşünülmüştür.

Anababalık ile ilgili kuramsal ve görgül çalışmalar biçim, boyut ve kategori tanımları açısından oldukça fazla çeşitliliğe sahiptir. Bununla birlikte, konuya genel bir bakış hemen hemen tüm yaklaşımların iki boyut içerdiğini ortaya koymaktadır. Bunlar destek ve kontrol boyutlarıdır. Destek boyutu yakın, şefkatli ve arkadaşça anababa davranışlarını; kontrol boyutu düzenleyici, disipline edici davranışları içermektedir (Barber, Stolz, Olsen, Collins ve Burchinal, 2005). Bu nedenle araştırmaya katılan bireylerin anababalarına yönelik algıları, destek, yakınlık, psikolojik kontrol ve davranışsal kontrol (izleme) bağımsız değişkenleri ile tanımlanmıştır.

Anababalık

Anababalık yukarıda da değinildiği gibi kontrol ve destek üzerine oturan bir yapıdır. Bu yapı çocuğun içinde büyüdüğü duygusal iklimi belirler (Darling ve Steinberg, 1993) ve psikolojik uyumunu etkiler. *Destekleyici ve yakın bir anababalık* hem fiziksel yakınlığı hem de duygusal destek ve sıcaklığı içermektedir. Çocuğun stres ile karşı karşıya kaldığı durumlarda baş etmesine yardımcı olacak psikolojik kaynakları sağlamak ve duygularına duyarlı olmak, dikkat etmek ve duygularını söylemesi için cesaretlendirmek, *destekleyici ve yakın anababalık* olarak tanımlanmaktadır. Genç bireyin olumlu benlik algısı geliştirmesinde (Akçınar ve

Özbek, 2017; Sümer ve Güngör, 1999) yüksek bir yaşam doyumuna ve uyuma sahip olmasında (Li ve Meier, 2017; Schwarz ve diğ., 2012) ve olumlu davranışları sergilemesinde (Laible ve Carlo, 2004; Murray-Harvey ve Slee, 2007) destekleyici ve yakın anababalığın önemli bir payı vardır. Bireylerin psikososyal işlevselliği açısından en belirgin değişken olduğu düşünülen anababa desteği, yüksek sosyal yeterlik, düşük depresyon ve kaygı ile bağlantılıdır (Barber ve diğ., 2005; Lewis, Byrd ve Ollendick, 2012).

Bir diğer boyut olan *kontrol* ise anababanın çocuğun etkinlikleri ve arkadaşları ile ilgili aldığı kararlar ve uyguladığı kurallar ile çocuğu gözetmesi (Amato, 1990) olarak tanımlanmaktadır. Ancak anababa kontrolü uygulanaşı, anlamı ve etkisi bakımından kültüre bağılı olarak değişebilmektedir.

Barber (1996) anababa kontrolü kavramının doğasına açıklık kazandırabilmek için Schaefer'ın anababa kontrolüne odaklanan 1965 tarihli özgün çalışmasından yola çıkarak *psikolojik kontrol* ve *davranışsal kontrol* kavramlarını derinlemesine ele almıştır. Buna göre *psikolojik kontrol*, çocuğun psikolojik ve duygusal gelişim alanlarına karışmadır. Örneğin çocuğun düşünme süreçlerine, kendini ifade ediş biçimine, duygularına, anababasına bağlanmasına karışma psikolojik kontrol olarak değerlendirilir. Bu müdahale, sevgiyi geriye çekme, suçluluk hissettirme, olumsuz ifadeler kullanma, hayal kırıklığı ve utanç yaratacak eleştirelilik, aşırı kontrol ve sahiplenme gibi davranışlarda somutlaşmaktadır. Sonuç olarak psikolojik kontrolde Barber ve Harman'ın (2002) da belirttiği gibi anababanın kendi amaç ve istekleri baskındır (akt., Kurt, Sayıl ve Tepe-Kındap, 2013). Dolayısıyla gelişimi baskılayan (Smetana ve Daddis, 2002) bu nedenle de çocuk ve ergende bağımsız kimlik gelişimini zedeleyerek içselleştirme sorunlarına yol açan (Barber, 1996; Costa, Soenens, Gugliandolo, Cuzzocrea ve Larcen, 2015) bir yapı söz konusudur. *Davranışsal kontrolün* odağında ise çocuğun davranışlarını kontrol etme ve düzenleme bulunmaktadır (Barber, 1996). Psikolojik kontrolün aksine davranışsal kontrolde, davranış ölçütlerini ebeveynin amaç ve istekleri değil aile içi kurallar ve sosyal normlar oluşturmakta (Barber, 1996), böylece çocuğun benlik değerini artırmaya katkı sağlanmaktadır (Kındap, Sayıl ve Kumru, 2008). Ebeveynin psikolojik kontrolü otorite figürü olmaya devam etmek ve bunu sağlamak için çocuğun psikolojik gereksinimlerini göz ardı etmek iken davranışsal kontrol daha çok izleme (monitoring) boyutunu içermektedir. Çocuğun davranışlarının gözetim, denetim ve takip altında bulundurulması olarak betimlenen izleme davranışı, koruyucu bir etken olarak riskli davranışları azaltmakta (Lauharatanahirun ve diğ., 2018; Stattin ve Kerr, 2000) buna karşın öz kontrol becerilerini artırmaktadır. Ancak davranışsal kontrolün yetersiz olması ya da eksik uygulanması çocukta dışsallaştırma sorunlarına yol açabilmektedir (Barber, 1996, Barber ve diğ., 2005).

Anababalık, Kültür ve Bağlam

Son çocukluk yıllarından sonra genç bireyin yaşadığı değişim ana, baba ve çocuk ilişkisine yansımaktadır. Bu değişim gencin ailesinin ne kadar denetiminde olduğu, anababası ile ilişkisinin ne kadar sıcak ve sevecen ya da kavgalı olduğuyula yani

özerklik, ahenk ve çatışma boyutları ile ilgilidir (Steinberg ve Silk, 2002). Sıcak anababalık hem yakınlığı hem de kabulü içeren ve tüm kültürlerde olumlu kabul edilen bir özelliktir. Farklı kültürdeki bireyler algıladıkları şefkat ve kabul açısından çoğunlukla farklılık göstermemektedirler (Dinn ve Sunar, 2017). Üstelik kabul ve onayın çocuk üzerindeki etkisi kültürden bağımsız olarak olumlu olmaktadır (Schwartz ve diğ., 2012). Örneğin, anababasından destek algılayan farklı aile kültürlerine sahip çocuklar, ait oldukları kültürden bağımsız olarak daha düşük kaygı sergilemektedirler (Lewis ve diğ., 2012).

Ancak anababa kontrolünün anlamı ve işlevi kültürel bağlam ile daha yakından ilişkilidir. Her ne kadar, gençlerin farklı kültürlerde bile kişisel konularda daha fazla söz sahibi olmak istediğini gösteren çalışmalar olsa da neyin kişisel olarak tanımlandığı kültüre bağlıdır (Hasebe, Nucci ve Nucci, 2004). Örneğin, batılı alanyazında anababa kontrolü çoğunlukla çocuğun üzerinde güç ve otorite kullanma, özerkliğini ve bağımsızlığını tehdit etme ile ilişkilendirilmiştir (Güngör, 2008) dolayısıyla anababa kontrolü dünyanın doğusunda batısına göre daha yüksek çıkmaktadır (Dwairy ve Achoui, 2010). Yaygınlıktaki bu farklılaşma, anababa kontrolünün etkisinde de kültürel farklılaşmalar doğurmaktadır. Örneğin, Hindistan'da demokratik anababalık çocuklar üzerinde olumlu bir etkiye sahipken otoriter anababalığın, bireyci kültürlerden farklı olarak olumsuz bir etkisi görülmemektedir (Abubakar ve diğ. 2015). Benzer şekilde babaların sergilediği yüksek psikolojik kontrol batıda ergenin psikolojik rahatsızlıkları ile bağlantılı bulunurken doğuda böyle bir ilişkiye rastlanmamaktadır (Dwairy ve Achoui, 2010).

Anababalığın, çocuk, ergen ya da yetişkin tarafından nasıl algılandığı da önemlidir. Bu algılar anababalığı kültürel ve kişisel bir bakış açısından görmeyi sağlamakta ve kültürel farklılıklara ilişkin önemli ipuçları vermektedir (Rohner, Khaleque ve Cournoyer, 2005). Örneğin Arap gençlerle yürütülen bir çalışma Anababa Otorite Ölçeğinin yapısının batıdaki akranlarına göre oldukça farklılaştığını göstermektedir. Buna göre anababalık yaygın kabul gören doğrusal kategoriler (izin verici, demokratik ve otoriter) olarak değil daha çok kesişimli kümeler olarak ortaya çıkmaktadır. Arap gençler anababalarını tutarsız (hem izin verici hem otoriter), kontrolcü (hem otoriter hem demokratik) ve esnek (hem demokratik hem izin verici) olarak algılamaktadır (Dwairy ve diğ., 2006). Benzer bir durum psikolojik kontrol için de geçerlidir. Örneğin Koreli (Rohner ve Pettengill, 1985) ve Türkiyeli (Güngör, 2008) ergenler sıcaklık ve kontrol algısını bir arada değerlendirmekte, Çinli genç yetişkinler batılı akranlarının aksine giyiniş ve eğitimleri ile ilgili kontrol davranışını olumlu algılamaktadır (Chen-Bouck ve Patterson, 2017). Anababalık algısıyla ilişkili etmenler içerisinde kültür açıkça önemli bir yer tutmaktadır, ancak tek başına yeterli değildir. Sosyo ekonomik düzey, eğitim, cinsiyet, yerleşim yeri gibi bir dizi bağlamsal etken de anababalık davranışları ile ilgili önemli ipuçları vermektedir. Hoff ve diğ.'nin (2002) yapmış oldukları çalışma farklı kültürlerde olsalar bile alt sosyo ekonomik düzeyde yer alan annelerin ortak bir örüntü gösterdiğini işaret etmektedir. Buna göre söz konusu anneler hem laboratuvar çalışmasında hem de ev gözlemlerinde diğer annelere göre daha kontrolcü, katı ve eleştirel çıkmışlardır. Sonuç olarak sosyo

ekonomik düzey ve önemli bir sosyo ekonomik düzey göstergesi olan anne eğitim düzeyi düştükçe anababa ve çocuk arasındaki yakınlık ve iletişimin niteliğinde de düşüş olmaktadır (Bradley, Corwyn, McAdoo ve Garcia-Coll, 2001; Brooks-Gunn ve Duncan, 1997; Tezel-Şahin ve Özyürek, 2008).

Yerleşim yeri ve cinsiyet de anababalar ve çocukları arasındaki ilişkiyi etkileyen önemli bağlamsal değişkenler arasındadır. Kumru, Yağmurlu ve Sayıl'ın (2008) yapmış olduğu çalışmaya göre büyükşehirde yaşayan anneler, küçük şehirlerde oturanlara göre çocuklarına daha duyarlıdır. Yaşanılan yere göre duyarlılıkta ortaya çıkan farklılaşma ailelerin disiplin anlayışına da yansımaktadır. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu (1995) verilerine göre Türkiye'de çocuğun sıkı disiplin ile yetiştirilmesi gerektiğini düşünen anneler kırsal bölgelerde kentsel bölgelere göre iki kat daha fazladır. Nitekim Özdemir (2012) de yapmış olduğu çalışmada kentte yaşayan ergenlerin kırsal bölgede yaşayan ergenlere göre özerk ayrık ve özerk ilişkisel benlik kurgularının daha yüksek olduğunu bulmuş ve bu durumu yerleşim yeri ve aile modeline bağlı şekillenen anababalık davranışları ile açıklamıştır. Cinsiyet ile ilgili çalışmalar ise genel olarak bir farklılaşma eğilimine işaret etmektedir. Buna göre cinsiyet farklılıkları çok erken yaşta başlamakta erken çocukluk döneminde bile annenin kız çocuğuna davranışı oğlan çocuğuna göre daha olumlu olmaktadır (Barnett ve Scaramella, 2013). Bu farklılık özellikle Türkiye gibi toplulukçu kültürlerde beklentilere de belirgin bir biçimde yansımaktadır. Örneğin kız çocuk anneleri çocuklarından daha fazla boyun eğme davranışı beklemektedirler (Kumru ve diğ., 2008).

Anababalık kültür, eğitim, gelir düzeyi, yerleşim yeri, cinsiyet, yaş, aile ilişkileri, göç gibi pek çok farklı değişken tarafından etkilenen davranışlar, beklentiler, yüklemeler bütünü olarak ele alındığında tüm bu etkenlerin etkileşimini bütüncül olarak göz önüne serecek bir yaklaşıma gereksinim vardır. Aile Değişim Modeli (ADM) anababalık davranışlarını sadece psikolojik değişkenlerle değil değişim ve bağlam ile birlikte açıklamayı olanaklı kılan bir bakış açısı sunmakta böylece göç deneyiminin etkisini yorumlayabilmek için önemli bir kuramsal çerçeve çizmektedir.

Göç, Anababalık ve Aile Değişim Modeli

Aile Değişim Modeline göre içinde bulunulan bağlamda yaşanan bir değişim, ailenin yapısında ve değerlerinde bir değişime neden olmakta ve etkileşim ve sosyalleşme eğilimlerini de etkilemektedir. Ancak bu etki, içerisinde bulunulan kültürün özelliklerine (bireyci ya da toplulukçu) bağlı olarak ortaya çıkmaktadır. Model kültür-bağlam ve aile ilişkisini üç aile prototipi ile açıklamaktadır. Buna göre Bağımsızlık modeli kentsel yaşam koşullarının ve ekonomik gönencin olduğu, kuşakların birbirinden ayrıştığı bireyci kültüre dayanmaktadır. Türkiye'de bağımsızlık modelinden çok bağımlılık modeli ya da psikolojik / duygusal bağlı aile modeline rastlanmaktadır. Bağımsızlık modelinden farklı olarak bu iki model ortak bir kültürün, toplulukçu kültürün ürünüdür. Bununla birlikte bağlamsal etkenler yani yaşam koşulları, her iki model için birbirinden oldukça farklıdır. Bu nedenle her model kendine özgü bir aile yapısı ve aile sistemi oluşturmaktadır. Bağımlılık modeli

toplulukçu kültür ve kırsal yaşam koşulları bağlamında ortaya çıkmaktadır. Dolayısıyla tarımsal ekonomiyi ve diğer akraba ve aileler ile kurulan karşılıklı bağımlılık ilişkisini içermektedir. Toplulukçu kültür ve kırsal yaşam koşullarının aile sistemi üzerindeki etkisine bakıldığında, çocuğun ekonomik bir değer taşıdığı, otoriter bir anababalığın belirgin olduğu ve çocuktan boyun eğme davranışının beklendiği görülmektedir. Bununla birlikte, yaşam koşullarında göç gibi güçlü değişimler bu modelde değişime yol açabilmektedir. Psikolojik / duygusal bağlı aile modeli toplulukçu kültür ile kentleşmenin kesiştiği bir modeldir. Bu nedenle aslında bir değişim modeli olduğu söylenebilir. Buradaki değişimin temel etkeni sosyal / ekonomik bir gelişmenin olması, böylece tarım toplumlarında görülen, çocuga maddi bağımlılığın ortadan kalkmasıdır. Maddi bağımlılık kalksa da aile içerisinde duygusal bağımlılık devam etmekte ve aynı zamanda bireyin özerkliği desteklenmektedir. Bu nedenle, tipik bağımsızlık modelinde görülen düşük anababa denetimi, yüksek özerklik yerine; özerkliğin bir değer olduğu ancak bu değer anababa denetimini dışlamadığı *duygusal bağlı aile modeli* ortaya çıkmaktadır (Kağıtçıbaşı, 1990, 2000, 2012b).

Türkiye’de özellikle iyi eğitilmiş ve kentli bireyler için geçerli olan duygusal bağlı aile modelidir (Kağıtçıbaşı, 2012a). Bu ailelerde ilişkisellik ile özerklik; denetim ile sıcaklık birarada görülmektedir (Kağıtçıbaşı, 2000, 2012a, 2012b). Öte yandan Türkiye kırsal ve kentsel grupların birbirinden keskin bir şekilde ayrıldığı bir ülke olmaktansa yaklaşık 70 yıldır kırdan kente geçişin yaygın yaşandığı bir ülkedir. Örneğin 1950 yılında kentlerde yaşayan nüfus % 18.1 iken bu oran 2000’de % 65’e yükselmiş, kentleşme iç göç ile sağlanmışır (Başel, 2007). Bu noktada Türkiye’de iç göç ailenin bağlamını belirleyen önemli bir etken olarak belirlemektedir. Nitekim iç göç ile sağlanan kentleşme ve onun getirdiği eğitim olanaklarında ve refahtaki artışın çocuktan özerklik beklentisini de beraberinde getireceği düşünülmektedir (Kağıtçıbaşı ve Ataca, 2005). Ancak bu durum yani Türkiye’nin toplulukçu ve kırsal bölgelerinde görülen yetkeci (otoriter) anababalık ve boyun eğme beklentisinin göç deneyimi ile birlikte yetkeli / demokratik anababalık ve özerklik beklentisine dönüşeceği varsayımı aile değişim modeline dayalı bir kuramsal öngörüdür. Bununla birlikte Kağıtçıbaşı, psikolojik / duygusal bağlı aile ve özerk ilişkisel benlik modeline giden yolda bir takım aksaklıklar yaşanabileceğini belirtmekte ve bu aksaklıkların özellikle bağımlı / geleneksel ailelerin kentleşmelerine rağmen psikolojik / duygusal bağlı aile modeline geçiş yapamaması ile ortaya çıktığını öne sürmektedir (Kağıtçıbaşı, 2012b).

Bu araştırma aile değişim modelinin yukarıda özetlenen kuramsal çerçevesine dayalı olarak genç yetişkinlerin anababalarından algıladıkları izleme, destek, kontrol ve yakınlık davranışlarında iç göç deneyimi, kalıcı yerleşim yerinin niteliği, anababanın eğitim düzeyi ve çocuğun cinsiyetine göre farklılaşma olup olmadığını ele almaktadır. Anababalığın sevgi, sıcaklık gibi kimi boyutları evrensel olarak tanımlanabilir de nasıl algılandığı daha çok kültürel etkenler ile bağlantılıdır. Dolayısıyla hem kuramsal çalışmalar için hem de müdahale uygulamaları açısından

bu bağı açıklığa kavuşturmak önemlidir. Bu doğrultuda aşağıdaki araştırma sorularına yanıt aranmıştır:

1. Anneden ve babadan algılanan psikolojik kontrol, izleme, destek ve yakınlık arasındaki ilişki ne yöndedir?
2. Anneden ve babadan algılanan psikolojik kontrol, izleme, destek ve yakınlık iç göç deneyimine, cinsiyete, anababa eğitim düzeyine ve yerleşim yerinin niteliğine göre farklılaşmakta mıdır?

Yöntem

Bu bölümde araştırmanın modeli, araştırma grubu, kullanılan ölçekler ve analizlere ilişkin bilgiler verilecektir.

Araştırma Modeli

Araştırma anababalık algısını göç, cinsiyet, eğitim ve yerleşim yeri açısından değerlendiren ilişkiisel tarama modeline dayanan betimsel bir çalışmadır.

Çalışma Grubu

Araştırmaya iki farklı üniversiteden 205 kadın, 103 erkek olmak üzere toplam 308 üniversite öğrencisi katılmıştır. Araştırma grubu seçkisiz olmayan örnekleme yöntemlerinden uygun örnekleme ile oluşturulmuştur. Öğrencilerin % 63'ü 1. sınıf, % 30'u 2. sınıf, % 7'si 3. sınıf öğrencisidir. Katılımcıların yaş ortalaması 20'dir (Ranj = 17-28). Katılımcıların ailelerinin % 60'ı büyükşehirde, % 27'si ilçe-ilde, % 13'ü köy-kasabada yaşamaktadır. Anne babaların eğitim durumları incelendiğinde ilkökul mezunu olan (% 57) ve okula hiç gitmemiş olan annelerin oranı (% 7.5) ilkökul mezunu babaların (% 36) neredeyse iki katıdır. Lise-üniversite mezunu babaların oranı ise (% 45), lise-üniversite mezunu annelerin (% 22) neredeyse iki katıdır.

Anababalarının şu anda kalıcı olarak yaşadıkları yere nasıl geldikleri sorusunda 105 öğrenci (% 34) *göç ederek* seçeneğini, 203 öğrenci (% 66) *hep buradalardı* seçeneğini işaretlemiştir. Göç eden katılımcıların % 54'ü bu göçün onlar henüz doğmadan gerçekleşmiş olduğunu belirtmiştir. Göç yaşını katılımcıların % 21'i 0-6, % 15'i 7-12, % 7'si 13-18, % 3'ü 18 üstü olarak belirtmiştir. Göç deneyimi sadece katılımcının kendi anne babasını içermekte, bir önceki kuşağı kapsamamaktadır.

Veri Toplama Araçları

Katılımcılara, cinsiyet, iç göç deneyimi, yerleşim yeri ve anababa eğitim düzeyi ile ilgili bilgileri içeren Kişisel Bilgi Formu, Ergen Aile Süreci Ölçeği ve Psikolojik Kontrol Ölçeği uygulanmıştır. Veriler, ders saatleri içerisinde toplanmıştır. Araştırmaya katılan kişilere araştırmanın amacı ile ilgili kısa bir bilgilendirme yapılmış ve araştırmaya katılmayı onaylayan öğrencilere formlar verilmiştir. Uygulama 15-20 dakika sürmüştür.

Kişisel bilgi formu. Cinsiyet, eğitim, göç ve yerleşim yeri ile ilgili bilgileri toplamak amacı ile araştırmacı tarafından düzenlenmiş kişisel bilgi formu

kullanılmıştır. Yerleşim yerinin niteliği Türkiye İstatistik Bölge Birimleri Sınıflandırmasına (Türkiye İBBS) göre yapılmıştır. Bu sınıflama bölgeleri nüfus, coğrafya, bölgesel kalkınma planları, temel istatistik göstergeler, illerin sosyoekonomik gelişmişlik sıralamalarına dayalı olarak tanımlamaktadır. Üç düzey olarak yapılan sınıflamanın birinci düzeyi (NUTS 1) Türkiye'yi 12 bölge ile sınıflamakta ve bir gelişmişlik sıralaması vermektedir (TR1, TR2, TR3, TR4, TR5, TR6, TR7, TR8, TR9, TRA, TRB, TRC). Bu çalışmada bu sınıflama temel alınarak verinin normal dağılımı ve çözümleme kolaylığı etmenleri göz önünde bulundurularak 12 bölgeden oluşan sınıflama, gelişmişlik düzeylerine göre üçerli (TR1-2-3, TR4-5-6, TR7-8-9 ve TRA-B-C) birleştirme ile 4 bölgeye düşürülmüştür.

Ergen aile süreci ölçeği. Cernkovich ve Giardano'nun "Aile Ölçeğinde" yer alan madde ve boyutları temel alan bir ölçektir. Vazsonyi, Hibbert ve Blake-Snyder (2003) tarafından madde eklenmiş, bazı ifadeleri değiştirilmiş ve 4 farklı ülkeden ergene ulaşılarak geliştirilmiştir. Ölçek öz bildirim dayalıdır ve anne baba için ayrı kullanılabilir. Yapılan faktör analizi sonucunda 25 madde 6 faktör (yakınlık, destek, izleme, iletişim, çatışma ve akran kabulü) elde edilmiştir. Ölçeğin güvenilirliği için yapılan iç tutarlık analizlerinden elde edilen Cronbach Alfa katsayıları anne için yakınlık .77, destek .77, izleme .78, iletişim .83, çatışma .78, akran kabulü .75; baba için yakınlık .82, destek .79, izleme .86, iletişim .86, çatışma .83, akran kabulü .85'tir. Ölçeğin Türkçe'ye uyarlama çalışması Sayıl ve diğ. (2012) tarafından yapılmış, faktör analizi sonucunda asıl ölçek ile uyumlu 6 faktör elde edilmiş ancak bir madde birden fazla yük aldığı için ölçekten çıkartılmıştır. Açımlayıcı faktör analizi sonuçları ölçek maddelerinin .38 ile .89 arasında faktör yükü aldığını, öz değerinin 1.01 ile 7.01 arasında değiştiğini göstermektedir. Uyarlanan ölçeğin Cronbach Alfa katsayıları yakınlık için .77, destek için .73, izleme için .80, yakın iletişim için .88, çatışma için .70, akran kabulü için .64 bulunmuştur. Bu çalışmada anababalık alanyazın doğrultusunda psikolojik kontrol, davranışsal kontrol (izleme), yakınlık ve destek boyutları ile tanımlandığı için ölçeğin sadece izleme, yakınlık ve destek boyutları kullanılmıştır. Bu boyutların Cronbach Alfa katsayıları anne için yakınlık .45, destek .70, izleme .85; baba için yakınlık .83, destek .75, izleme .89 olarak bulunmuştur. Anne için yakınlık alt faktörü maddelerinin bu çalışma grubu için güvenilir olmadığı görülmektedir. Bu nedenle anneler için doldurulan formların yakınlık alt boyutundan elde edilen veriler bulgular içerisine dahil edilmemiştir.

Psikolojik kontrol ölçeği. Barber (1996) tarafından geliştirilen ölçek duyguları geçersizleştirme, sözlü ifadeleri kısıtlama, kişisel saldırı ve sevgiyi geri çekme ile ilgili toplam 8 maddeden ve tek faktörden oluşmaktadır. Ölçeğin yapı geçerliği faktör analizi ile incelenmiş ve faktör yükü .50'nin üzerinde olan maddeler kullanılmıştır. Orijinal ölçeğin farklı etnik grup, cinsiyet, SED ve yaşlara göre incelenen Cronbach Alfa katsayıları anneden algılanan psikolojik kontrol için .72-.85 arası; babadan algılanan psikolojik kontrol için .74-.86 arasında değişmiştir. Sayıl ve Kındap (2010) tarafından Türkçeye uyarlanan ölçek tek faktörlü bir yapı göstermiştir. Ölçeğin Cronbach Alfa iç tutarlık katsayıları anne formu için .79; baba formu için .83 olarak

bulunmuştur. Bu araştırmada incelenen iç tutarlık katsayıları ise anne formu için .68, baba formu için .79 olarak bulunmuştur.

İşlem

Araştırmanın uygulamaları ders saatleri içerisinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya katılan kişilere araştırmanın amacı ile ilgili kısa bir bilgilendirme yapılmış ve araştırmaya katılmayı onaylayan öğrencilere formlar verilmiştir. Uygulama 15-20 dakika sürmüştür.

Verilerin Analizi

Veriler SPSS 13.0 paket programı ile analiz edilmiştir. Veri dağılımının normallik varsayımını karşılayıp karşılamadığı basıklık ve çarpıklık katsayıları hesaplanarak belirlenmiş, -1.5 ile +1.5 arasındaki değerlerin normal dağılımı sağladığı (Tabachnick ve Fidell, 2013) kabul edilmiştir. Bu araştırmada basıklık değerleri 1.411 ile -0.77 arasında; çarpıklık değerleri 1.032 ile -1.036 arasında değişmektedir. Değişkenler arası korelasyon ve fark analizleri verinin normal dağılım gösterdiği durumlarda Pearson korelasyon analizi ve t-testi ile analiz edilmiştir. Veri dağılımının normallik koşulunu karşılamadığı durumlarda ise analiz Spearman korelasyon analizi, Mann Whitney U ile gerçekleştirilmiştir. Anababalık algısında eğitim ve yerleşim yerinin niteliğine göre fark olup olmadığı verinin normal dağılmaması nedeniyle Kruskal Wallis H ile test edilmiştir. Cinsiyet değişkeni açısından anne izleme, göç değişkeni açısından baba yakınlık, cinsiyet ve göç açısından baba psikolojik kontrolde varyansların homojenliği varsayımı karşılanmamaktadır, bu nedenle eşit olmayan varyans t değeri yorumlanmıştır.

Bulgular

Bu bölümde veri çözümlenmesi sonucunda elde edilen bulgular sunulmaktadır.

Anababadan Algılanan Psikolojik Kontrol, İzleme, Destek ve Yakınlık Arasındaki İlişki

Grubun tümünü kapsayan genel veriler Tablo 1'de görülmektedir. Buna göre hem anneden hem de babadan algılanan psikolojik kontrol her ikisinden de algılanan destek ($r_{anne} = -.53$; $r_{baba} = .52$, $p < .05$) ve yakınlık ($r_{baba} = -.38$, $p < .05$) ile negatif bir ilişki göstermektedir. Babadan algılanan yakınlık ile hem destek ($r_{baba} = .35$, $p < .05$) hem izleme ($r_{baba} = .44$, $p < .05$) arasında pozitif bir ilişki bulunmaktadır. Veriler anneden ve babadan algılanan psikolojik kontrol, destek ve izleme arasında bir tutarlılık olduğunu göstermektedir. Buna göre hem anneden hem de babadan algılanan psikolojik kontrol ($r = .38$, $p < .05$), destek ($r = .36$, $p < .05$) ve izleme ($r = .58$, $p < .05$) arasında pozitif bir korelasyon vardır.

Tablo 1

Değişkenlerin Pearson Korelasyon Katsayıları, Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

	1	2	3	4	5	6	7
Anne							
Psikolojik Kontrol	-						
Destek	-.529**						
İzleme	-.063	-.064					
Baba							
Psikolojik Kontrol	.385**	-.182*	-.174**				
Destek	-.163**	.360**	.028	-.525**			
İzleme	-.109	.037	.577**	-.131*	.107		
Yakınlık	-.170**	.127*	.292**	-.380**	.346**	.438**	
Ort	13	15	16	13	15	14	21
S	3.68	2.92	3.88	4.35	3.49	4.55	4.20
Ranj	8-25	4-20	4-20	8-31	4-20	4-20	5-25

*p < .05

Anababadan Algılanan Psikolojik Kontrol, İzleme, Destek ve Yakınlık Arasındaki İlişkinin İç Göç Deneyimi ve Cinsiyete Göre Değerlendirilmesi

Psikolojik kontrol değişkeni ile destek, yakınlık ve izleme arasındaki ilişki aile geçmişinde göç olgusu olan ve olmayanlar için ayrı ayrı Spearman rho katsayısı ile değerlendirilmiştir. Buna göre babadan algılanan psikolojik kontrol ile destek ve yakınlık arasında her iki grup için de negatif bir ilişki vardır (destek ve yakınlık için sırasıyla göç etmeyen $r = -.50$, $r = -.34$, göç eden $r = -.47$, $r = -.47$, $p < .05$). Yine anneden algılanan psikolojik kontrol ile destek (göç etmeyen $r = -.45$, göç eden $r = -.54$, $p < .05$) arasında da negatif bir ilişki bulunmuştur. Her iki grup için de psikolojik kontrol ve izleme arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır.

Algılanan destek, yakınlık ve izleme arasındaki ilişkiler göç eden ve etmeyen gruplar açısından değerlendirildiğinde, değişkenler arasındaki ilişkinin genel veri seti ile uyumlu olduğu görülmektedir. Yani, her iki grup için de anne/babadan algılanan destek ve yakınlık birlikte artmaktadır (anne ve baba için sırasıyla göç eden $r = .41$, $r = .40$, göç etmeyen $r = .35$, $r = .34$, $p < .05$). Benzer şekilde yakınlık arttıkça, izleme de artmaktadır (anne ve baba için sırasıyla göç eden $r = .26$, $r = .35$, göç etmeyen $r = .35$, $r = .46$, $p < .05$) ancak yine her iki grupta da destek ve izleme arasında bir ilişki bulunmamaktadır. Anne baba arasında algılanan tutarlık da genel veri ile uyumlu olarak aynı yönde ve benzer güçte ilişkiler sergilemektedir. En güçlü ilişki anneden algılanan izleme ve babadan algılanan izleme arasında olsa da (göç eden $r = .57$, göç etmeyen $r = .54$, $p < .05$), psikolojik kontrol (göç eden $r = .37$, göç etmeyen $r = .48$, $p < .05$) ve destek (göç eden $r = .28$, göç etmeyen $r = .49$, $p < .05$) arasında bir tutarlık söz konusudur.

Veriler cinsiyete göre incelendiğinde her iki cinsiyet için de babadan algılanan psikolojik kontrol, destek ve yakınlık ile olumsuz bir ilişki sergilemektedir. Ancak

babadan algılanan psikolojik kontrol ile destek arasındaki ilişki hem kadınlar ($r = -.47, p < .05$) hem de erkekler için ($r = -.52, p < .05$) benzer iken, psikolojik kontrol ve yakınlık arasındaki ilişki erkekler için daha güçlüdür. Buna göre erkek katılımcıların babalarından algıladığı psikolojik kontrol ile yakınlık arasında ($r = -.50, p < .05$) orta düzey bir ilişki varken, kadın katılımcıların babalarından algıladıkları psikolojik kontrol ile yakınlık arasında istatistiksel olarak anlamlı olsa bile ($r = -.30, p < .05$) düşük düzeyde bir ilişki bulunmaktadır. Algılanan destek ve yakınlık ile algılanan izleme ve yakınlık arasındaki ilişki, genel veri ile uyumlu olarak her iki cinsiyet için de pozitif korelasyon göstermektedir. Ancak algılanan destek ve yakınlık arasında kadınlar ($r = .30, p < .05$) ve erkekler ($r = .44, p < .05$) için benzer bir ilişki varken babadan algılanan izleme ve yakınlık arasındaki ilişki kadın katılımcılar için ($r = .44, p < .05$) erkek katılımcılara göre ($r = .29, p < .05$) daha güçlüdür. Kadın ve erkek katılımcıların annelerinden algıladıkları psikolojik kontrol, destek ve izleme arasındaki ilişki incelendiğinde genel veri ile uyumlu olarak, psikolojik kontrolün destek ile negatif bir ilişki içerisinde olduğu destek ve izleme arasında ise bir ilişki bulunmadığı görülmektedir. Bununla birlikte anneden algılanan psikolojik kontrol ile destek arasındaki negatif ilişki kadın katılımcılar için ($r = -.54, p < .05$), erkek katılımcılara göre ($r = -.40, p < .05$) daha güçlüdür. Anneden algılanan destek ve izleme arasında ise iki cinsiyet için de bir ilişki bulunmamaktadır. Her iki cinsiyetten ergenin hem anneden hem babadan algıladıkları psikolojik kontrol, destek ve izleme arasındaki tutarlık incelendiğinde cinsiyete bağlı farklı kalıplar ortaya çıkmaktadır. Buna göre kadın için anneden algılanan psikolojik kontrol ile babadan algılanan psikolojik kontrol arasında ($r = .48, p < .05$) ve anneden algılanan destek ile babadan algılanan destek arasında ($r = .47, p < .05$) pozitif ve görece yüksek bir ilişki vardır. Ancak bu ilişkinin gücü erkek katılımcılarda hem anneden algılanan psikolojik kontrol ile babadan algılanan psikolojik kontrol için ($r = .31, p < .05$) hem de anneden algılanan destek ile babadan algılanan destek için ($r = .33, p < .05$) daha düşüktür. Anneden ve babadan algılanan izlemenin tutarlılığına bakıldığında bu değişkenler arasında erkek katılımcıların daha güçlü bir ilişki algıladığı görülmektedir. Buna göre erkek katılımcıların annelerinden algıladıkları izleme ile babalarından algıladıkları izleme neredeyse örtüşmektedir ($r = .69, p < .05$), kadın katılımcılarda ise bu ilişki daha zayıftır ($r = .33, p < .05$).

Değişkenler Arasında Göç ve Cinsiyete Göre Farklar

Katılımcıların anne ve babalarından algıladıkları psikolojik kontrol, yakınlık, destek ve izlemenin göç durumuna ve cinsiyete göre gösterdiği değişkenliğin anlamlılığı fark testleri ile çözümlenmiştir. Bunun için süresiz bağımsız değişken ve bağımlı değişkenin normal dağılım gösterdiği durumlarda parametrik testlerden, dağılımın normal olmadığı durumlarda parametrik olmayan testlerden yararlanılmıştır.

Algılanan psikolojik kontrolün göç durumuna göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelendiğinde, anneden algılanan psikolojik kontrolün her iki grup için de benzer olduğu ($t = -.89, p > .05$) ancak babadan algılanan psikolojik kontrolün göç

deneyimine sahip grup için anlamlı düzeyde yüksek olduğu ($t = -2.478, p < .05$) bulunmuştur. Babadan algılanan yakınlık ($t = 1.228, p > .05$), destek ($t = .807, p > .05$) ve izleme ($U = 10539, p > .05$) ile anneden algılanan destek ($t = 1.838, p > .05$) ve izleme ($t = .866, p > .05$) göç durumuna göre bir farklılık göstermemiştir.

Değişkenlerin cinsiyete bağlı bir farklılık gösterip göstermediği incelendiğinde anneden algılanan psikolojik kontrolün kadın ve erkekler için farklılaşmadığı ($t = -.816, p > .05$) ancak babadan algılanan psikolojik kontrolün erkekler için anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu ($t = -3.90, p < .05$), benzer bir şekilde babadan algılanan yakınlığın da kadınlar lehine anlamlı düzeyde yüksek ($t = 2.051, p < .05$) olduğu bulunmuştur. Anne ve babadan algılanan destek ($t = -.835, p > .05$; $t = 1.853, p > .05$) cinsiyet faktörüne göre değişmezken izleme söz konusu olduğunda kadınların puanları hem anneleri ($t = 8.922, p < .05$) hem de babaları ($U = 6937, p < .05$) için erkek katılımcılara göre daha yüksektir.

Değişkenlerin Anababa Eğitim Düzeyi ve Yerleşim Yerinin Niteliğine Göre Farkları

Bağımlı değişken puanlarının, anne eğitim düzeyi ve yaşanılan yerin niteliği grup değişkenlerine göre oluşturulan alt gruplarda normal dağılım ve varyansların eşitliği varsayımlarının karşılanmaması nedeni ile fark analizi parametrik olmayan istatistikler Kruskal Wallis H testi ve Mann Whitney U ile yapılmıştır.

Analiz sonuçları anneden algılanan psikolojik kontrol, destek ve izlemenin annenin eğitim düzeyine (hiç okula gitmemiş, $n = 23$; ilkökul mezunu, $n = 176$; ortaokul mezunu, $n = 42$; lise-üniversite mezunu, $n = 67$) göre bir farklılık olmadığını göstermektedir. Anneden algılanan bağımlı değişkenler kalıcı yerin niteliğine göre değerlendirildiğinde, ailesi şu anda köy-kasaba, ilçe-il ya da büyükşehirde yaşayan katılımcıların annelerinden algıladıkları izleme açısından farklılaştıkları ($\chi^2_2 = 1.313, p < .05$) bulunmuştur. Mann Whitney U sonuçları ailesi köy-kasaba gibi daha kırsal bölgelerde yaşayan katılımcıların ailesi ilçe-ilde ($U = 1169.500, p < .05$) veya büyükşehirde ($U = 1169.500, p < .05$) yaşayan katılımcılara göre çok daha düşük izleme (anne) algıladıklarını göstermektedir. İl-ilçe ve büyükşehir grupları arasında ise anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Bunun dışında anneden algılanan psikolojik kontrol ve destek, yaşanılan yerin niteliğine göre farklılaşmamaktadır.

Babadan algılanan bağımlı değişkenlere ilişkin analiz sonuçlarına bakıldığında psikolojik kontrol, destek ve yakınlığın babanın eğitim düzeyine (ilkokul, $n = 112$; ortaokul, $n = 58$; lise-üniversite, $n = 138$) göre farklılaşmadığı ancak babadan algılanan izlemenin farklılaştığı ($\chi^2_2 = 6.148, p < .05$) görülmüştür. Buna göre babası ortaokul mezunu olanlar ($U = 2643.500, p < .05$) ve lise / üniversite mezunu olanlar ($U = 6496.500, p < .05$) ilkökul mezunu olanlardan, anlamlı düzeyde daha fazla izleme algımlarken babası ortaokul mezunu ve lise-üniversite mezunu olanlar arasında algılanan izleme açısından anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Bağımlı değişkenler yerleşim yerinin niteliğine göre incelendiğinde (köy- kasaba, $n = 42$; ilçe-il, $n = 82$; büyükşehir, $n = 184$) babadan algılanan yakınlığın ($\chi^2_2 = 6.706, p < .05$) ve

babadan algılanan psikolojik kontrolün ($\chi^2 = 6.133, p < .05$) ailenin şu anda nerede yaşadığına göre farklılaştığı, babadan algılanan destek ve izlemenin ise farklılaşmadığı görülmektedir. Babadan algılanan yakınlık farkının hangi gruplar arasında olduğunu saptamak için yapılan Mann Whitney U sonuçlarına göre ailesi il-ilçede yaşayan katılımcılar da ($U = 1221.500, p < .05$) büyükşehirde yaşayan katılımcılar da ($U = 3099.500, p < .05$) ailesi köy-kasabada yaşayan katılımcılara göre anlamlı düzeyde daha fazla yakınlık algılamaktadır. Babadan algılanan destek açısından ailesi il-ilçede yaşayan ve büyükşehirde yaşayan katılımcılar arasında ise anlamlı bir fark yoktur. Babadan algılanan psikolojik kontrolün, kalıcı yerleşim yerinin niteliğine göre farkı değerlendirildiğinde, ailesi hem köy-kasabada yaşayan katılımcıların ($U = 1322.500, p < .05$) hem de büyükşehirde yaşayan katılımcıların ($U = 6281.500, p < .05$) il-ilçede yaşayanlara göre anlamlı düzeyde daha yüksek bir psikolojik kontrol algıladığı bulunmuştur. Ayrıca bulgular ailesi köy-kasabada yaşayan katılımcılar ile ailesi büyükşehirde yaşayan katılımcıların babalarından algıladıkları psikolojik kontrolün neredeyse aynı olduğunu göstermektedir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bulgular genel olarak değerlendirildiğinde psikolojik kontrolün artması ile yakınlık ve destek algısının düşmesi tüm katılımcılar için geçerlidir. Bununla birlikte, değişkenler arasındaki ilişkinin gücü ve yönü göç, cinsiyet, anne-baba eğitim düzeyi ve yaşanan yerin niteliğine göre kimi farklılıklar göstermektedir. Bulgular kısmen özetlenecek olursa babadan algılanan psikolojik kontrol hem göç durumuna göre hem cinsiyete göre farklılaşmaktadır. Göç deneyimi yaşayan grubun da erkek katılımcıların da babalarından algıladıkları psikolojik kontrol daha yüksektir. Ek olarak babadan algılanan yakınlık kadınlar lehine anlamlı bir farklılık göstermektedir. Her ne kadar iki cinsiyet için de babanın psikolojik kontrolünün artması algılanan yakınlığın azalması ile birlikte görülüyor olsa da bu ilişkinin gücü kadın katılımcılar için daha zayıftır. Anneden algılanan psikolojik kontrol, destek ve izleme ise göçe ve cinsiyete göre farklılaşmamakta her iki grup da annelerini yaklaşık olarak aynı algılamaktadır. Benzer şekilde annenin eğitim düzeyi ne olursa olsun grupların psikolojik kontrol, destek ve izleme algıları farklılaşmamaktadır. Ancak babanın eğitim düzeyi ile algılanan anababalık arasında kimi farklılıklar bulunmaktadır. Buna göre babası ilkokul mezunu olan katılımcılar, lise ve üniversite mezunu olanlara göre daha düşük bir izleme algılamaktadırlar. Yaşanan yerin niteliğine göre yapılan değerlendirmeler, ailesi köy-kasabada yaşayan katılımcıların annelerinden algıladığı izlemenin ve babalarından algıladıkları yakınlığın il-ilçe ya da büyükşehirde yaşayanlara göre anlamlı düzeyde düşük olduğunu göstermektedir. Bununla birlikte babadan algılanan psikolojik kontrol hem ailesi köy-kasabada yaşayanlar hem büyükşehirde yaşayanlar için il-ilçede yaşayanlara göre anlamlı düzeyde daha yüksektir. Annelere ilişkin önceki bulgulara benzer şekilde algılanan psikolojik kontrol ve destek yaşanan yerin niteliğine göre farklılaşmamakta ancak izleme köy-kasaba grubu için daha düşük algılanmaktadır. Son olarak, anneden ve babadan algılanan psikolojik kontrol, izleme ve destek arasında bir tutarlılık söz konusudur.

Geçmişinde kırdan kente göç deneyimi yer alan ailelerde büyüyen bireylerin, babalarından daha fazla psikolojik kontrol algılaması, aile değişim modeli bakış açısı ile bir aksilik olarak değerlendirilmektedir. Şöyle ki, toplulukçu kültürün bir ögesi olan bağımlı aile modelinin göç, kentleşme ve eğitim gibi faktörleri deneyimleme ile ilişkisel (ya da duygusal bağlı) aileye dönüşeceği varsayılmaktadır. Ancak Kağıtçıbaşı'nın (2012b) da belirttiği gibi bu süreçte bazı aksamalar yaşanabilir, bağımlı / geleneksel aileler kentleşme sonucu işlevsel olmayan kültürel değerleri korumaya devam edebilir, geleneksel anababalığı değişen çevre koşullarına rağmen sürdürebilir ve duygusal bağlı aile modeline geçiş yapamayabilir. Bu durum, kentli akranları ile kendilerini karşılaştıran ergenlerin yüksek psikolojik kontrol algılamalarına yol açabilmektedir. Dolayısı ile göç deneyimi yaşayan ailelerin anababalık uygulamaları içerisinde toplulukçu kültürün özellikle baba otoritesini merkeze alan öğelerini barındırdığı düşünülebilir. Kişisel veriler değerlendirildiğinde göç grubunun yaklaşık % 75'inin ailesinin bu deneyimi en az 15 yıl önce yaşadığı görülmektedir. Buradan hareketle göç, eğitim ve kentleşmenin çocuğa özerklik vermeye yönelik anababalık uygulamalarına yol açabileceği ancak bu etkinin birinci kuşak babalarda ortaya çıkmasının pek olası olmadığı düşünülebilir.

Babadan algılanan psikolojik kontrol ve yakınlık, cinsiyet farklılıkları açısından değerlendirildiğinde kadınların erkeklere göre yakınlık algılarının yüksek, psikolojik kontrol algılarının ise daha düşük olması babanın çocuğunun cinsiyetine göre farklı davranması olarak düşünülebileceği gibi, bireylerin cinsiyet kalıplarına dayalı beklentilerinin algılarını etkilemesi olarak da düşünülebilir. Alanyazın değerlendirildiğinde psikolojik kontrol ve cinsiyet arasında bir ilişki olduğu görülmektedir. Ancak bu ilişkinin yönü çalışmalarda farklılık göstermektedir. Örneğin Dwairy ve Achoui (2010) annelerin babalardan daha fazla psikolojik kontrol uyguladığı, annelerin bu kontrolü doğu kültüründe oğlan çocuklarına, batılı kültürlerde ise kız çocuklarına daha fazla yönelttiğini bulmuştur. Ancak Türkiye'de yürütülen bir başka çalışma oğlanların kızlara göre hem anneden hem de babadan daha fazla psikolojik kontrol algıladığını göstermektedir (Kurt ve diğ., 2013). Bulgular ve alanyazın bir arada değerlendirildiğinde, oğlan çocukların babalarından daha fazla psikolojik kontrol davranışı gördükleri ya da özerklik beklentileri daha yüksek olabileceği için psikolojik kontrolü daha yüksek algılayabilecekleri; babanın psikolojik kontrolü kendi hemcinslerinden çocuklarına daha fazla uyguladığı düşünülebilir. Bunun yanı sıra Barber'ın (1996) çalışması, kız çocuk-baba ilişkisinde psikolojik kontrolün daha belirgin olduğunu ve bunun da depresyon gibi içselleştirme problemlerini yordadığına işaret etmektedir. Ancak araştırma bulguları özellikle kız çocuklarının babalarından algıladıkları psikolojik kontrolün artmasının algılanan yakınlığı çok fazla düşürmediği göstermektedir. Bu durum bireyci kültür için bir sapma davranışı olarak görülen psikolojik kontrolün Türkiye gibi toplulukçu ve karşılıklı Duygusal bağlı aileleri modellerinin belirgin olduğu kültürlerde, özellikle baba otoritesi için bir norm davranış olarak kabul gördüğü ve Türkiye'de psikolojik kontrolün, bireyci kültürlerde algılandığı gibi bir anababa reddi olarak algılanmadığı fikrini desteklemektedir. Kağıtçıbaşı'nın (1970) da belirttiği gibi bireyci kültürlerden

farklı olarak Türkiye’de gençler için babanın otoritesi sıcaklıktan bağımsız bir otorite olarak algılanmamaktadır (akt., Kağıtçıbaşı 2012a).

Baba ile ilgili değişkenlerde görülen farklılaşma anneler söz konusu olduğunda büyük oranda ortadan kalkmaktadır. Katılımcıların annelerinden algıladıkları psikolojik kontrol, destek ve izleme; cinsiyetleri, göç durumları ve annelerinin eğitim düzeyleri ile bağlantılı değildir. Kısaca katılımcıların gözünde babalık uygulamaları ile karşılaştırıldığında annelik davranışları daha benzer örüntüler göstermektedir. Bağlamdan bağımsız ve durağan gibi görünen bu annelik algısı Nacak, Yağmurlu, Durgel ve Vijver’in (2011) çalışmasında da görülmektedir. Buna göre annelerin eğitim düzeyleri farklılaşsa da çocuklarına gösterdikleri sıcaklık farklılaşmamaktadır. Bununla birlikte ailenin nerede yaşadığı (büyükşehir, il-ilçe, köy-kasaba) anneden algılanan davranışsal kontrol ile ilişkili görünmektedir. Büyükşehir ve il-ilçede yaşayan katılımcıların algıladığı davranışsal kontrol (izleme) köy-kasabada yaşayan katılımcılara göre daha yüksektir. Çocuğun davranışlarını kontrol ve düzenleme olarak tanımlanan (Barber, 1996) davranışsal kontrol düzenleyici bir niteliğe sahiptir ve çocuğun benlik değerini arttırmaktadır (Kındap ve diğ., 2008). Psikolojik kontrolün aksine davranışsal kontrol davranışının ölçütlerini ebeveynin amaç ve istekleri değil aile içi kurallar ve sosyal normlar oluşturmaktadır (Barber, 1996). Ebeveynin psikolojik kontrolü otorite figürü olmaya devam etmek ve bunu sağlamak için çocuğun psikolojik gereksinimlerini göz ardı etmek iken davranışsal kontrol daha çok izleme (monitoring) boyutunu içermektedir. Dolayısıyla anababanın tutarlı bir şekilde zaman ve emek harcamasını gerekli kılmaktadır. Bununla birlikte, tarımsal etkinliklerin yürütüldüğü köylerde ya da az nüfuslu kırsal bölgelerde çocuğun davranışlarının bu şekilde izlenmesinin olanaklı olmadığı ya da buna gerek duyulmadığı düşünülebilir. Diğer yandan her ne kadar Türkiye’de çocuğun psikolojik değeri son 30 yılda artmış olsa da ekonomik değer kırsal bölgelerde üstünlüğünü hâlâ korumaktadır (Kağıtçıbaşı ve Ataca, 2005). Psikolojik değer bir uzantısı olarak değerlendirilebilecek davranışsal kontrolün kırsal bölgelerde daha düşük çıkması, bu üstünlüğün bir sonucu olarak düşünülebilir. Benzer şekilde babalardan algılanan yakınlığın en düşük olduğu grup köy-kasaba grubudur. Bu durum babanın bir otorite figürü olduğu geleneksel karşılıklı bağımlı aile modelinin bir yansımasıdır. Ataca’nın (2013) da belirttiği gibi Türkiye’de bu model ağırlıklı olarak kırsal ortamlardan gelen, refah düzeyi düşük kentsel gruplarda ve kırsal bağlamlarda görülmektedir. Dolayısı ile babadan algılanan psikolojik kontrolün de kırsal bölgelerde yüksek çıkması anlaşılabilir bir durumdur. Ancak çalışmanın bulguları, babadan algılanan psikolojik kontrol düzeyinin büyükşehirde yaşayan katılımcılar için de köy-kasabada yaşayan katılımcılar kadar yüksek olduğunu göstermektedir. Bu durum her ne kadar aile değişim modelinin kimi varsayımları ile çelişiyor gibi görünse de aslında Kağıtçıbaşı’nın (2012a) da vurguladığı gibi psikolojik duygusal bağlı aileler daha çok geleneksel / toplulukçu toplumun özelliklerini içinde barındırmakla birlikte kentleşmenin getirdiği yenilikleri de içlerinde barındıran ailelerdir. Bu nedenle kentleşme ile birlikte her zaman bağımlı aile modelinden psikolojik-duygusal bağlı aile modeline bir geçiş olmayabilir. Bazı durumlarda “geleneksel bağımlı aile

modelinin itaate yönelik, yetkeci anababalık yaklaşımı, kentleşme sonucu artık gerekmediği halde sürebilir” (Kağıtçıbaşı, 2012b, s. 70). Söz konusu durum aynı zamanda tarihsel ve kültürel bir eğilimin yansımaları olarak da düşünülebilir. Osmanlı’dan Cumhuriyet dönemine çocukluğun tarihi incelendiğinde bugün psikolojik kontrol olarak tanımlanan anababalık üslubunun hem Osmanlı ailelerinde hem de Cumhuriyet dönemi ailelerinde çok sık kullanılan bir yapı olduğu görülmektedir (Ahioglu-Lindberg 2012; Onur, 2005). Bu durumda kentli ailelerin yer aldığı karşılıklı duygusal bağlılık modelinde davranışsal kontrolün arttığı ancak güçlü kültürel köklere sahip olması nedeniyle psikolojik kontrol davranışlarının da devam ediyor olduğu düşünülebilir. Dahası, Güngör’ün (2008) de belirttiği gibi toplulukçu kültürde ailenin geçirdiği değişimler ne olursa olsun anababa denetimi çocuk yetiştirmenin bir parçası olmaktan hiçbir zaman çıkmaz. Bununla birlikte bu araştırma üniversite öğrencileri ile sınırlıdır ve kısıtlı bir sayıyı içermektedir. Bu örüntüyü daha sağlıklı yorumlayabilmek için kentli ailelerin farklı kültürel özelliklerinin anababalık ile ilişkisine daha kapsamlı bakan araştırmalara gereksinim olduğu düşünülmektedir.

Kaynakça

- Abubakar, A., Van de Vijver, F. J., Suryani, A. O., Handayani, P. and Pandia, W. S. (2015). Perceptions of parenting styles and their associations with mental health and life satisfaction among urban Indonesian adolescents. *Journal of Child and Family Studies*, 24(9), 2680-2692. doi: 10.1007/s10826-014-0070-x
- Ahioglu-Lindberg, E. N. (2012). Çocuk yetiştirme açısından Türkiye’de çocukluğun tarihi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31(31), 41-52.
- Akçınar, B. ve Özbek, E. (2017). Benlik gelişiminin öz-yeterlik algısı ve ebeveyn davranışlarıyla ilişkisi. *Türk Psikoloji Yazıları*, 20(40), 38-53.
- Amato, P. R. (1990). Dimensions of the family environment as perceived by children: A multidimensional scaling analysis. *Journal of Marriage and the Family*, 52(3), 613-620.
- Ataca, B. (2013). Türk aile yapısı ve işleyişi. S. Bekman ve A. Aksu-Koç (Ed.), *İnsan gelişimi aile ve kültür: Farklı bakış açıları içinde* (ss. 155-172). İstanbul: Koç Üniversitesi Yayınları.
- Barber, B. K., Stolz, H. E., Olsen, J. A., Collins, W. A., and Burchinal, M. (2005). Parental support, psychological control, and behavioral control: Assessing relevance across time, culture, and method. *Monographs of the Society for Research in Child Development*, 70(4), i-147.
- Barber, B. K. (1996). Parental psychological control: Revisiting a neglected construct. *Child Development*, 67, 3296-3319. doi: 10.1111/j.1467-8624.1996.tb01915.x

- Barnett, M. A., and Scaramella, L. V. (2013). Mothers' parenting and child sex differences in behavior problems among African American preschoolers. *Journal of Family Psychology, 27*(5), 773-783. doi: 10.1037/a0033792
- Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu (1995). *Ailede çocuk eğitimi araştırması* (Yayın no 84). Ankara: Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü Yayınları.
- Başel, H. (2007). Türkiye'de nüfus hareketlerinin ve iç göçün nedenleri. *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi, (53)*, 515-542.
- Bradley, R. H., Corwyn, R. F., McAdoo, H. P. and García-Coll, C. (2001). The home environments of children in the United States part I: Variations by age, ethnicity, and poverty status. *Child Development, 72*(6), 1844-1867. doi: 10.1111/1467-8624.t01-1-00382
- Brooks-Gunn, J., and Duncan, G. J. (1997). The effects of poverty on children. *The Future of Children, 7*(2), 55-71.
- Chen-Bouck, L., and Patterson, M. M. (2017). Perceptions of parental control in China: Effects of cultural values, cultural normativeness, and perceived parental acceptance. *Journal of Family Issues, 38*(9), 1288-1312. doi: 10.1177/0192513X15590687
- Costa, S., Soenens, B., Gugliandolo, M. C., Cuzzocrea, F., and Larcan, R. (2015). The mediating role of experiences of need satisfaction in associations between parental psychological control and internalizing problems: A study among Italian college students. *Journal of Child and Family Studies, 24*(4), 1106-1116. doi: 10.1007/s10826-014-9919-2
- Darling, N., and Steinberg, L. (1993). Parenting style as context: An integrative model. *Psychological Bulletin, 113*, 487-486.
- Dinn, A. A., and Sunar, D. (2017). A cross-cultural and within-culture comparison of child-rearing practices and their correlates. *Turkish Journal of Psychology, 32*(79), 111-114.
- Dwairy, M., and Achoui, M. (2010) Parental control: A second cross-cultural research on parenting and psychological adjustment of children. *Journal of Child and Family Studies, 19*, 16-22. doi: 10.1007/s10826-009-9334-2
- Dwairy, M., Achoui, M., Abouserie, R., Farah, A., Sakhleh, A. A., Fayad, M., and Khan, H. K. (2006). Parenting styles in Arab societies: A first cross-regional research study. *Journal of Cross-Cultural Psychology, 37*(3), 230-247. doi: 10.1177/0022022106286922
- Erkan, S. ve Toran, M. (2004). Alt sosyo ekonomik düzey annelerinin çocuklarını kabul ve reddetme davranışlarının incelenmesi (Diyarbakır ili örneği). *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 27*, 91-97.

- Georgas, J., Berry, J. W., Van de Vijver, F. J., Kagıtcıbaşı, Ç., and Poortinga, Y. H. (2006). *Families across cultures: A 30-nation psychological study*. New York, NY: Cambridge University Press.
- Güngör, D. (2008). The meaning of parental control in migrant, sending and host communities: Adaptation or persistence. *Applied Psychology*, 57(3), 397-416. doi: 10.1111/j.1464-0597.2007.00323.x
- Hasebe, Y., Nucci, L., and Nucci, M. S. (2004). Parental control of the personal domain and adolescent symptoms of psychopathology: A cross-national study in the United States and Japan. *Child Development*, 75(3), 815-828. doi: 10.1111/j.1467-8624.2004.00708.x
- Hoff, E., Lausen, B., and Tardif, T. (2002). Socio-economic status and parenting. In M. H. Bornstein (Ed.), *Handbook of parenting* (2nd Ed.) (pp. 231-252). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (1990). Family and socialization in cross-cultural perspective: A model of change. In J. J. Berman (Ed.), *Nebraska Symposium on Motivation, 1989* (pp. 135-200). Lincoln, NE: University of Nebraska Press.
- Kağıtçıbaşı, Ç., and Ataca, B. (2005). Value of children and family change: A three-decade portrait from Turkey. *Applied Psychology*, 54(3), 317-337. doi: 10.1111/j.1464-0597.2005.00213.x
- Kağıtçıbaşı, Ç. (2000). *Kültürel psikoloji kültür bağlamında insan ve aile* (2. Baskı). İstanbul: Evrim
- Kağıtçıbaşı, Ç. (2012a). *Benlik aile ve insan gelişimi kültürel psikoloji*. İstanbul: Koç Üniversitesi Yayınları.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (2012b). Kültür ve ana babalık: Kuram ve uygulama çıkarsamaları. M. Sayıl ve B. Yağmurlu (Ed.), *Ana babalık: kuram ve araştırma* içinde (ss. 61-79). İstanbul: Koç Üniversitesi Yayınları
- Kındap, Y., Sayıl, M. ve Kumru, A. (2008). Anneden algılanan kontrolün niteliği ile ergenin psikososyal uyumu ve arkadaşlıkları arasındaki ilişkiler: Benlik değerinin aracı rolü. *Türk Psikoloji Dergisi*, 23(61), 92-107.
- Kumru, A, Yağmurlu, B., and Sayıl, M. (2008, July). *Relations between maternal child-rearing and children's emotion regulation: Findings from families residing in big vs. small cities in Turkey*. Paper presented oral presentation at the 20th International Society for the Study of Behavioral Development (ISSBD), Wurzburg.
- Kurt, D., Sayıl, M. ve Tepe-Kındap, Y. (2013). Ana babanın psikolojik kontrolü ile gencin yalnızlığı arasındaki ilişkide kişilerarası güven inancı ve bağlanmanın rolü. *Türk Psikoloji Dergisi* 28(71), 105-116.

- Laible, D. J., and Carlo, G. (2004). The differential relations of maternal and paternal support and control to adolescent social competence, self-worth, and sympathy. *Journal of Adolescent Research*, 19(6), 759-782. doi: 10.1177/0743558403260094
- Lauharatanahirun, N., Maciejewski, D., Holmes, C., Deater-Deckard, K., Kim-Spoon, J., and King-Casas, B. (2018). Neural correlates of risk processing among adolescents: Influences of parental monitoring and household chaos. *Child Development*, 89(3), 784-796. doi: 10.1111/cdev.13036
- Lewis, K. M., Byrd, D. A., and Ollendick, T. H. (2012). Anxiety symptoms in African-American and Caucasian youth: Relations to negative life events, social support, and coping. *Journal of Anxiety Disorders*, 26(1), 32-39. doi: 10.1016/j.janxdis.2011.08.007
- Li, X., and Meier, J. (2017). Father love and mother love: Contributions of parental acceptance to children's psychological adjustment. *Journal of Family Theory & Review*, 9(4), 459-490. doi: 10.1111/jftr.12227
- Murray-Harvey, R., and Slee, P. T. (2007). Supportive and stressful relationships with teachers, peers and family and their influence on students' social/emotional and academic experience of school. *Journal of Psychologists and Counsellors in Schools*, 17(2), 126-147. doi: 10.1375/ajgc.17.2.126
- Nacak, M., Yağmurlu, B., Durgel, E., ve Vijver, F. (2011). Metropol ve Anadolu'da ebeveynlik: Biliş ve davranışlarda şehrin ve eğitim düzeyinin rolü. *Türk Psikoloji Dergisi*, 26(67), 85-100.
- Onur, B. (2005). *Türkiye'de çocukluğun tarihi: Çocukluğun sosyo-kültürel tarihine giriş*. Ankara: İmge Kitabevi.
- Özdemir, Y. (2012). Ergenlerin öznel iyi oluşlarının özerk, ilişkisel ve özerk-ilişkisel benlik kurguları açısından incelenmesi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4(38), 188-198.
- Rohner, R. P., and Pettengill, S. M. (1985). Perceived parental acceptance-rejection and parental control among Korean adolescents. *Child Development*, 56, 524-528.
- Rohner, R. P., Khaleque, A. and Cournoyer, D. E. (2005). Parental acceptance-rejection: Theory, methods, cross-cultural evidence, and implications. *Ethos*, 33(3), 299-334. doi: 10.1525/eth.2005.33.3.299
- Sayıl, M., ve Kındap, Y. (2010). Ergenin anne-babadan algıladığı psikolojik kontrol: Psikolojik kontrol ölçeğinin geçerlik ve güvenilirliği. *Türk Psikoloji Yazıları*, 13(25), 62-75.

- Sayıl, M., Kindap, Y., Bayar, Y., Bayraktar, F., Kurt, D., Tığrak, A. ve Yaban, E. H. (2012). *Ergenlik döneminde ebeveynlik ve ergenin psikosoyal uyumu*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yayınları
- Schwartz, B., Mayer, B., Trommsdorff, G., Ben-Arieh, A., Friedlmeier, M., Lubiewska, K., ..., and Peltzer, K. (2012). Does the importance of parent and peer relationships for adolescents' life satisfaction vary across cultures? *The Journal of Early Adolescence*, 32(1), 55-80. doi: 10.1177/0272431611419508
- Smetana, J. G., and Daddis, C. (2002). Domain-specific antecedents of parental psychological control and monitoring: The role of parenting beliefs and practices. *Child Development*, 73(2), 563-580. doi: 10.1111/1467-8624.00424
- Stattin, H., and Kerr, M. (2000). Parental monitoring: A reinterpretation. *Child Development*, 71(4), 1072-1085.
- Steinberg, L., and Silk, J. S. (2002). Parenting adolescents. In M. H. Bornstein (Ed.), *Handbook of parenting: Children and parenting* (pp. 103-133). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates Publishers.
- Sümer, N., and Güngör, D. (1999). The impact of perceived parenting styles on attachment styles, self-evaluations and close relationships. *Türk Psikoloji Dergisi*, 14(44), 35-62.
- Tabachnick, B. G., and Fidell, L. S. (2013). *Using multivariate statistics* (6th ed.). New Jersey, NJ: Pearson
- Tezel-Şahin, F. ve Özyürek, A. (2008). 5-6 yaş grubu çocuğa sahip ebeveynlerin demografik özelliklerinin çocuk yetiştirme tutumlarına etkisinin incelenmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(3), 395-414.
- Vazsonyi, A. T., Hibbert, J. R., and Blake-Snyder, J. (2003). Exotic enterprise no more? Adolescent reports of family and parenting processes from youth in four countries. *Journal of Research on Adolescence*, 13(2), 129-160. doi: 10.1111/1532-7795.1302001

Perceived Parenting In Terms of Internal Migration Feature of the Settlement Gender and Education

ARTICLE TYPE	Received Date	Accepted Date	Published Date
Research Article	03.08.2019	10.02.2019	10.04.2019

Eylem Gökçe Cengiz Türk ¹
Ankara University

Abstract

Parenting perceived by the child can be seen as a part of cultural and contextual factors. The aim of the present study was to explore the varying perceptions for parenting in terms of internal migration, the feature of the settlement, gender, and parental education. The study was conducted with 308 undergraduate students. For perceived parenting, Adolescent Family Process Measure and Psychological Control Scale; for cultural and contextual factors Demographic Form were administered. According to general results, psychological control was negatively correlated with support and closeness. Perceived paternal psychological control varied according to migration, gender, and parental education but the groups did not differ for maternal psychological control. Perceived behavioral control (monitoring) varied according to gender. Perceived psychological control, monitoring, and closeness varied according to the feature of the settlement. The findings were considered as cultural indicators and discussed on the basis of the Kağıtçıbaşı's Family Change Model.

Keywords: Internal migration, parenting, psychological control, settlement, family change model.

¹ *Corresponding Author:* Assist. Prof. PhD., Faculty of Educational Sciences, Department of Educational Psychology, E-mail: eturk@ankara.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0003-4132-7811>

Purpose and Significance

Culture and context are important factors that affect parenting behaviors and how these behaviors are perceived by the children, Researches indicate that the parenting behavior vary according to the social class (Georgas, Berry, van de Vijver, Kağıtçıbaşı and Poortinkga, 2006), socioeconomic level of the family (Erkan and Toran, 2004, Hoff, Lausen and Tardif, 2002), and the culture in which it takes place (Abubakar, Van de Vijver, Suryani, Handayani and Pandia, 2015; Güngör, 2008; Dwairy and Achoui, 2009).

This study deals with contextual variables (migration experience, the feature of the settlement, Socioeconomic Status, education, and gender) related to parental perceptions of young adults within the framework of family change model. Although there may be different definitions on parenting, a general overview of the subject underlines two components for parenting namely support and control. The support dimension includes close, compassionate and friendly behaviors whereas the control dimension includes regulatory, disciplinary behaviors (Barber, Stolz, Olsen, Collins and Burchinal, 2005). Therefore within the scope of the study parenting was defined as support and control; the contextual factors were defined as internal migration experience of the family, the feature of the settlement, the gender of the child, and the level of parental education.

Method

A total of 308 university students, 205 females and 103 males, from two different universities, participated in the study. 63 % of the students were first grade, 30 % were 2nd-grade, 7 % were 3rd-grade students. The average age of the participants was 20 (Range = 17-28). The families of the participants were living in metropolitan areas (60 %), district-province (27 %) and in villages and towns (13 %). The ratio of mothers with primary school (57 %) and never having attended school (7.5 %) was almost twice that of fathers with primary school graduates (36 %). Fathers with high school graduates (45 %) were almost twice that of mothers graduated from high school-university (22 %). The question of how their parents arrived in their current and permanent settlement was answered by 105 students (34 %) as *migration*, 203 students (66 %) as *they were always here*.

Material and procedure. Demographic form was used to gather information about gender, education, migration and settlement status. The Adolescent Family Process Measure was developed by rewording Cernkovich and Giardano's "Family Measure" and adding new items by Vazsonyi, Hibbert and Blake-Snyder (2003). Support, closeness and behavioral control (monitoring) were subscales of the measure. Psychological Control Scale developed by Barber (1996), consists of one factor, 8 items which are related with constraining verbal expressions, invalidating feeling, personal attacks on the child, guilt induction, love withdraw, erratic emotional behavior. The applications of the research were carried out during the course hours. The participants were briefly informed about the purpose of the research and were

given forms to the students who approved their participation in the research. The application lasted in 15-20 minutes.

Results

The general data indicated that both maternal and paternal perceived psychological was negatively correlated with perceived support and closeness. As the results of the analyses, the perceived psychological control from fathers varies according to both migration and gender. The male participants who were in the migration group perceive a higher psychological control than women. Moreover, women according to men perceive higher closeness from their fathers. On the other hand, the perceived maternal psychological control, support, and behavioral control (monitoring) varied neither according to gender nor migration. Similarly, maternal control and support also did not vary according to the educational level of the mother. But there were variations between perceived paternal parenting and education. Accordingly, the participants whose fathers were primary school graduates perceive a lower monitoring than high school and university graduates. The data related to the feature of the settlement point that the participants whose families were living in village / town perceive the lowest maternal monitoring and paternal closeness. However, perceived paternal psychological control is higher both for village / town group and metropol group than the district/province group. Finally, there was a consistency between the perceptions of paternal and maternal parenting.

Discussion and Conclusions

Individuals who have experienced migration from rural to urban in the past, perceive higher psychological control from their fathers according to non-migration group. This can be considered as a misfortune from the point of Family Change Model. That is, it is assumed that the dependent family model, which is an element of a collectivist culture, will be transformed into a relational family by experiencing migration, urbanization, and better education. However, as Kağıtçıbaşı (2012b) stated, there may be some mishaps in this process. In other words, dependent / traditional families may continue to preserve non-functional cultural values despite urbanization and may maintain traditional parenting in spite of changing environmental conditions. Thus, they may not switch to emotionally-connected family model. Therefore, it can be thought that the families who experienced migration still preserve the basics of the collectivist culture in parenting practice, especially the paternal authority. When the demographic data are evaluated, it is seen that approximately 75 % of the migration group lived this experience at least 15 years ago. From this point of view, it can be thought that migration, education, and urbanization may encourage parenting practices which gives autonomy to the child, but it is not likely to see this effect in fathers of the first migration generation.

According to gender differences in paternal psychological control and closeness, women's perceptions of closeness was higher but psychological control was lower than men. It can be considered as a gender-based approach of fathers towards the

child. Alternatively, participants' expectations based on gender stereotypes may have influenced their perceptions. When the findings and the literature are evaluated together, it may be thought that men have higher paternal psychological control; or that since their expectation of autonomy is higher, they may perceive the control stronger than it is. In addition, Barber's (1996) study points out that psychological control is more apparent in a girl-to-father relationship, which predicts internalization problems such as depression. However, although the perceived paternal control is high for women, perceived paternal closeness is not as low as men's. This supports the idea that psychological control and paternal authority, which is seen as a deviant behavior in individualistic cultures, can be a norm behavior for interdependent family models in the collectivistic cultures. So psychological control can be far from being perceived as parental rejection as perceived in individualistic cultures. As Kağıtçıbaşı (1970) stated, differently from the individualistic cultures, youth in Turkey perceive warmth as a part of paternal authority (as cited in, Kağıtçıbaşı 2012a).

The participants' perceived maternal psychological control, support, and behavioral control (monitoring) were not related to gender, migration status and level of mothers' education. Briefly, compared to paternity practices maternal behaviors are seen context-free according to the participants. This perception of motherhood is also be seen in another study in Turkey. Nacak, Yağmurlu, Durgel, and Vijver (2011) found that although the level of mothers education differs, the warmth for their children does not differ. However, the feature of the settlement (metropolitan, provincial-district, village-town) appears to be associated with perceived maternal behavioral control. The behavioral control (monitoring) perceived by the participants living in metropolitan and provincial-district was higher than the participants living in the village / town. It can be considered that it is not possible or necessary to monitor the child's behavior in the villages where agricultural activities are carried out or in the low-populated rural areas. On the other hand, although the child's psychological value increased in Turkey in the last 30 years, the economic value still maintains its superiority in rural areas (Kağıtçıbaşı and Ataca, 2005). Behavioral control's, which can be considered as an extension of psychological value, remaining lower in rural areas may be considered as a result of this superiority. Similarly, the group with the lowest perceived closeness from fathers is the village-town group. As Ataca (2013) stated, in Turkey, this model is mainly seen in the urban groups that are from rural environments and have low welfare and in rural contexts.